

NORGES HØYESTERETT

Den 15. oktober 2020 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Falkanger, Normann og Thyness i

HR-2020-1966-U, (sak nr. 20-145202STR-HRET), straffesak, anke over kjennelse:

A (advokat Audun Helgheim)

mot

Påtalemyndigheten (politiadvokat Ingvild Lærum)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder videre anke over lagmannsrettens fengslingskjennelse.
- (2) A, født 00.00.1997, er siktet for 31 tilfeller av såkalt internettbedrageri (straffeloven § 371 a), oppbevaring av hasj og MDMA (straffeloven § 231 første ledd) og kjøring i ruspåvirket tilstand (vegtrafikkloven § 31 første ledd, jf. § 22 første ledd). I tillegg er han siktet for trusler mot offentlig tjenestemann (straffeloven § 155), underslag (straffeloven § 324), kjøring uten gyldig førerkort (vegtrafikkloven § 31 første ledd, jf. § 24 første ledd), unnlatt stansing for politi (vegtrafikkloven § 31 første ledd, jf. § 10 første ledd), bruk og besittelse av hasj/marihuana (legemiddeloven § 31 annet ledd, jf. § 24 første ledd) og forulemping av offentlig tjenestemann (straffeloven § 156 annet ledd).
- (3) Siktede har erkjent store deler av tiltalen, blant annet 30 av de 31 tilfellene av bedrageri.
- (4) Påtalemyndigheten begjærte 24. september 2020 siktede varetektsfengslet for et tidsrom av fire uker. Grunnlaget var gjentakelsesfare.
- (5) Drammen tingrett avsa 25. september 2020 kjennelse med slik slutning:

«A, født 00.00.1997, kan holdes i varetektsfengsel inntil annet blir bestemt av påtalemyndigheten eller retten, men ikke ut over 23. oktober 2020 kl. 18.00.»
- (6) Siktede anket kjennelsen til lagmannsretten. Han gjorde gjeldende at det ikke forelå gjentakelsesfare, og at fengsling uansett utgjør et uforholdsmessig inngrep. Han viste blant annet til at det var fare for oversoning.
- (7) Borgarting lagmannsrett avsa 6. oktober 2020 kjennelse med slik slutning:

«Anken forkastes.»

- (8) Det var dissens i lagmannsretten. Mindretallet mente at fengsling var et uforholdsmessig inngrep.
- (9) A har anket til Høyesterett. Anken gjelder lovtolkningen og saksbehandlingen. Lagmannsretten har ikke drøftet om det foreligger skjellig grunn til mistanke for kjøring i ruspåvirket tilstand, på tross av at siktede hadde anførsler knyttet til dette. Lagmannsretten har tolket vilkåret om gjentakelsesfare feil, ved at de ikke har vist til konkrete holdepunkter for at siktede vil begå nye bedragerier om han løslates. Det vises til at siste bedrageri i tiltalen ble begått i november 2019. Lagmannsretten har ikke drøftet det begrensede alvoret i bedrageritiltalen under forholdsmessighetsvurderingen. De har heller ikke begrunnet hvorfor fengslingssurrogater ikke er anvendelig.
- (10) *Påtalemyndigheten* har tatt til motmæle og slutter seg til lagmannsrettens kjennelse. De viser til at analyseprøvene viser at siktede var THC-påvirket tilsvarende 0,2 promille når det gjelder tiltalens post om kjøring i ruspåvirket tilstand.
- (11) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at saken gjelder en videre anke over fengslingskjennelse, hvor utvalgets kompetanse er begrenset etter straffeprosessloven § 388 første ledd nr. 2 og 3 til å prøve lagmannsrettens generelle lovtolkning og saksbehandling. Når det gjelder forholdet til Grunnloven og EMK, kan utvalget også prøve den konkrete rettsanvendelsen, men ikke lagmannsrettens bevisbedømmelse.
- (12) Lagmannsretten konstaterte først at det forelå skjellig grunn til å mistenke siktede for å ha begått bedrageriene. De øvrige postene i siktelsen ble det ikke tatt stilling til.
- (13) Deretter kom lagmannsretten til at det foreligger gjentakelsesfare dersom siktede løslates. Videre fant lagmannsrettens flertall at fengsling ikke var et uforholdsmessig inngrep. I flertallets begrunnelse for dette heter det:
- «Det er opplyst at påtalemyndigheten tar sikte på å få saken forhåndsberammet i løpet av fengslingsperioden på fire uker. Flertallet antar, i det det dreier seg om en fristsak etter straffeprosessloven § 275 annet ledd, at hovedforhandling vil kunne la seg avholde innen årsskiftet 2020 – eventuelt kort tid etter dette. Fortsatt fengsling kan i dette tidsperspektivet, hensett til siktelsens betydelige omfang, ikke anses som noe uforholdsmessig inngrep.»
- (14) I forholdsmessighetsvurderingen har altså lagmannsretten ikke uttrykkelig vurdert faren for oversoning. Slik denne saken ligger an – der lagmannsretten bare har konstatert skjellig grunn til mistanke for bedrageriene – burde en slik vurdering ha vært foretatt.
- (15) Lagmannsrettens kjennelse må da oppheves.
- (16) Kjennelsen er enstemmig.

SLUTNING

Lagmannsrettens kjennelse oppheves.

Kristin Normann
(sign.)

Aage Thor Falkanger
(sign.)

Erik Thyness
(sign.)